

Zaštita biodiverziteta plavnog područja sliva rijeke Save

Bardica, BiH / IUCN

Rijeka Sava

Rijeka Sava je druga najveća pritoka rijeke Dunav i u biološkom pogledu je značajna zbog svoje izvanredne biološke raznolikosti i raznolikosti njenih predjela. U nizijskom području bazena rijeke Dunav nalaze se veliki kompleksi aluvijalnih plavnih dolina i nizijskih šuma. Rijeka Sava je jedinstven primjer gdje su plavne doline ostale netaknute i kao takve ublažavaju poplave i podpomažu očuvanju biodiverziteta. Ukupna dužina rijeke Save od izvora do rijeke Dunav je 945 km. Izvire u Sloveniji, protiče kroz Hrvatsku u dužini od 562 km, formirajući granicu od 2 km sa Hrvatskom i 311 km sa Bosnom i Hercegovinom, u Srbiji se ulijevajući u rijeku Dunav. Najznačajnija obilježja krajolika se nalaze u centralnom dijelu bazena rijeke Save, kojeg čine mozaici prirodnih plavnih dolina i

predjela koji su odraz tradicionalnog načina korištenja zemljišta tipičnog u dolinama rijeka Centralne Evrope. Stručnjaci koje se bave zaštitom prirode i naučnici smatraju rijeku Sava „draguljem“ prirode Evrope i kao takva prepoznata je kao jedan od glavnih regiona u okviru Pan-evropske strategije o biološkoj raznolikosti i raznolikosti predjela Vijeća Evrope.

Projekat

Da bi se osigurala integracija i zaštita ekoloških vrijednosti duž sliva rijeke Save u upravljanju, Svjetska unija za zaštitu prirode (IUCN), Wageningen International (WI, Holandija) uz tehničku podršku Orbicon (Danska) su zajednički inicirale projekat pod nazivom "Zaštita biodiverziteta plavnog područja sliva rijeke Save" sa ciljem pružanja pomoći

zemljama koje se nalaze u slivu rijeke, u identifikaciji, projektovanju i upravljanju biološkom raznolikošću i predjelima duž rijeke Save, te primjeni EU direktiva o pticama i staništima. Predložen projekat bi trebao da demonstrira novi pristup u zaštiti i upravljanju područjem, a koji će težiti ka kombinaciji održivih praksi u načinu korištenja zemljišta, zaštiti i upravljanju biodiverziteta, kao i zaštiti od poplava.

Donatori i partneri

Projekat je podržan od strane LIFE finansijskog instrumenta i Švicarske agencije za razvoj i saradnju. IUCN regionalna kancelarija za Evropu je odgovorna za izvođenje projekta. Tokom projekta, IUCN, zajedno sa WI, će biti odgovoran za upravljanje projektom, dok će partnerske institucije iz zemalja u slivu rijeke Save: Centar za ekologiju i prirodne resurse pri Prirodno - matematičkom fakultetu u Sarajevu, Poljoprivredni institut Republike Srpske, Državni zavod za zaštitu prirode Hrvatske, Zavod za zaštitu prirode Srbije – pružati neophodne stručne usluge kroz učešće u radu i obuci. Dodatno, stručni doprinos projektu pružići i Zavod Republike Slovenije za zaštitu prirode.

Plavno područje Save / IUCN

Srednji tok Save / IUCN

Ciljevi i aktivnosti

Glavni cilj projekta je upravljanje i zaštita predjela i biodiverziteta predjela duž rijeke Save. Ostvarenje cilja podrazumjeva pružanje podrške Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Srbiji i Sloveniji u identifikaciji, upravljanju i zaštiti plavnih područja koja su značajna za očuvanje predjela i biodiverziteta. Uvažavajući kriterije EU direktiva o pticama i staništima, tokom projekta će se sprovesti sledeće aktivnosti a čijom realizacijom će se dostići planirani cilj: dizajniranje prekogranične ekološke mreže sastavljene od centralnih područja, zaštitnih zona i koridora; uvođenje praksi u korištenju zemljišta koje će doprinjeti zaštiti krajolika i biodiverziteta; podizanje svijesti o značaju zaštite i upravljanja krajolikom i biodiverzitetom duž rijeke Save kroz prekograničnu saradnju.

Projekat će doprinjeti razradi vodiča o tipovima staništa relevantnih za rijeku Savu a koji će biti u skladu sa Natura 2000 mrežom zaštićenih dobara Evropske unije, sa ciljem da se odrede područja za ekološku mrežu i pruži doprinos relevantnim konvencijama (Bernska konvencija, Bonska konvencija, Konvencija o biološkoj raznovrsnosti) kako na nacionalnom, tako i na regionalnom nivou. U cilju kreiranja ekološke mreže, biće sproveden inventar biodiverziteta područja duž rijeke Save sa posebnim naglaskom na identifikaciju prisutnih tipova staništa i vrsta koje su definisane u EU direktivama o pticama i staništima, kao i procjenjivanje postojećih sistema zaštićenih područja u zemljama sliva rijeke Save.

Obuka i izgradnja kapaciteta će pomoći zemljama u sprovođenju EU direktiva o

pticama i staništima, kao i drugih relevantnih međunarodnih konvencija o zaštiti i održivom korištenju biodiverziteta. Nadalje, tokom projekta će se identifikovati glavni ugrožavajući faktori za biodiverzitet plavnih dolina, kao i trenutno stanje zaštite staništa u skladu sa Natura 2000 tipovima staništa i vrsta, identifikovanih u slivu rijeke Save.

Specifični oblici biodiverziteta plavne doline rijeke Save su u direktnoj su vezi sa tradicionalnim načinom korištenja zemljišta u vidu ispaše domaće stoke koja se na ovom području sprovodi vijekovima. Zaštita karakterističnih predjela i biodiverziteta podrazumijeva održavanje ekstenzivnog stočarstva omogućavajući na taj način lokalnim zajednicama da održe tradicionalnu poljoprivredu, posebno stočarstvo. Izazov sa kojim se projekat suočava je kako održati ispašu i omogućiti dovoljan prihod za proizvođače.

Ovaj projekt će omogućiti odgovornim vlastima i naučnim institucijama upotrebu, obradu i razmjenu podataka o ekološkoj mreži kroz izgradnju kapaciteta i razvoj GIS baze podataka. Struktura i procedure GIS baze podataka treba da budu usklađene i podijeljene između Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije i Slovenije.

Od velikog je značaja da se postigne javna i politička podrška za zaštitu i

upravljanje prekograničnom ekološkom mrežom u slivu rijeke Save. Ovo će prije svega biti postignuto putem podizanja svijesti o ulozi koju plavne doline rijeke Save imaju u očuvanju biodiverziteta od evropskog značaja, kao i njihove važne uloge u kontroli poplava.

Proširenje saradnje između sektora za zaštitu životne sredine i sektora upravljanja vodama u svakoj od zemalja je jedan od osnovnih ciljeva ovog projekta.

Za više informacija, kontaktirajte:

Boris Erg, menadžer projekta
IUCN Programska kancelarija za jugoistočnu Evropu
Dr Ivana Ribara 91, 11070 Beograd
Srbija
Tel: + 381 11 22 72 411
Fax: + 381 11 22 72 531
E-mail: boris.erg@iucn.org
www.iucneurope.org

Tihomir Predić, koordinator
Poljoprivredni institut Republike Srpske
Knjaza Miloša 17, 78000 Banja Luka
Bosna i Hercegovina
Tel: + 387 51 321 490
Fax: + 387 51 312 792
E-mail: agrohemija@blic.net
www.poljinstbl.com

Obedska bara / IUCN